

Lator László

Az író-filológus születésnapjára

Régtől ismertem, de csak az Eötvös Collegiumban, 1947-ben kerültem közel hozzá. Jó két évvel öregebb volt nálam, én meg, a háború miatt, ki is hagytam egy esztendő. Negyvennyolcban ő már Kecskeméten tanított. De az az egy év, amíg együtt voltunk, elindított bennem valamit. Szerettem, ahogy beszélt. Szép hangon, tisztán ejtette a szavakat, néha még mintha rá is játszott volna. Együtt, egy asztalvégen ebédeltünk, akkor kezdtek bennem előhívódni beregszászi gimnazista korom képei. Orosz Laci az emelvényen, sötétkék ruhában, verset mond. Aztán az önképzőkör: három évig ő volt az elnöke, ott is sokszor láttam. És talán a beregszászi diák-folyóirat, az *Együtt* (verseim jelentek meg benne) szerkesztésében is részt vett. Egyszerre csak áramok indultak bennem, vissza, Beregszászba, onnan meg a kollégiumba. Huszonkét évesen remek kritikákat írt a *Válaszba*. Író-tehetséggel, Nemes Nagy Ágnes első kötetéről, Sötér István nevezetes kortárs-vers antológiájáról, a *Négy nemzedékről*. Bennük a maga és az Eötvös Collegium szelleme. Független szellem (lett is ebből hol ilyen, hol olyan baja a diktatúrában, a forradalom után a börtönt is megjárta), semmi tekintélytisztelet, csak a tényekre alapozott világos érvelés. Az is maradt, tudós, fegyelmezett filológus. De akármit írt, benne volt az eredendően szépírói ösztön. A *Válasz* betiltása után is Sárközi Márta körébe tartozott. Nemcsak a Zugligetben, talán véletlenül Szepezden is. Mikor mi ott Mártát látogattuk, kiderült: a szomszédban ott lakik-nyaral az Oroszcsalád. Aztán a volt kollégisták összejövetelein találkoztunk. Egyre közelebb éreztem magamhoz, társas lényét, szellemét, jellemét. Mostanában csak egyszer láttam, István fia székfoglaló kiállításán. De ha eszembe jut, most is megjelenik előttem az arca, hallom a hangját. Isten éltesse, mondom magamban. Hátha meghallja Kecskeméten.